

### Svarbiau mylėti ar būti mylimam?

Visais laikais žmonija, skaitydama senovės raštus, išminčių knygas ir netgi uždraustą literatūrą, ieškojo meilės sampratos, jos esmės. Ši visad žmones dominusi tema kėlė dilemą. Dauguma manė, kad svarbu mylėti pačiam, nors ir platoniskai. Vis tik laikas liudija, kad tik jaučiant kito meilę galima priimti svarbius sprendimus, išspręsti vidinius konfliktus, o be jos laukia vidinio žmogaus pasaulio destrukcija ir kančia.

Visų pirma, žmogui svarbiau būti mylimam, nes be artimo meilės gali atsirasti priešprieša tarp proto ir širdies balso, o tai žmogų demoralizuotų. Šiais laikais vartotojiška visuomenė meilę sumaterialino, tapo daikto garbintoja. Toks technokratinio pasaulio žmonių atotrūkis nuo dvasinių vertybių neretai pasireiškia egoizmu ir nesugebėjimu rasti mylimo žmogaus, o be paramos, be jaučiamos meilės pasireiškia amoralumas. Apie tai kalbama ir XX a. I pusės rašytojo neoromantiko Vinco Krėvės tragedijoje „Skirgaila“. Dramoje vaizduojamas Lietuvos valdovas Skirgaila (XIV a. Jogaila brolių Skirgailų paskyrė savo vietininku Lietuvoje). Aplinkybės dramatiškos: Lietuva jau pakrikštyta valstybė, tačiau dauguma lietuvių tiki senaisiais dievais. Skirgaila suvokia, kad grįžęs prie senojo tikėjimo pasmerktų tautą istorinei nebūčiai, o priėmęs krikščionybę priverstų visus gyventi klasta ir melu ir taip paniekintų buvusių karų aukas. Kaip būdinga Europos romantizmui, o kartu ir dėl tam tikrų įvykių, nutikusių rašytojo jaunystės metais (jis buvo pašalintas iš seminarijos, kaip tik tuo metu jų šeimoje mirė du vaikai, tėvai kaltino sūnų, šis labai išgyveno), rašytojui rūpi vienišas, visų atstumtas, savo vertybėms ištikimas žmogus. Skirgaila kaip tik toks\*. Jo idealas – didinga Lietuva. Jis – puikus valdovas, kaip „pro patria“ („už tėvynę“) reikia kautis jėga. Šio principo atsisakyti sunku, bet, regis, įmanoma. Tačiau kai į politinį žaidimą įsikiša dar ir meilė (jis įsimyli pilyje kalinamą Mozūrų kunigaikščiui pažadėtą Oną Duonutę), veikėjas nebesugeba suderinti politinių ir širdies reikalų. Skirgaila yra tragiška asmenybė, nes nori pasijusti mylimas, nori pelnyti Onos Duonutės palankumą, tačiau žino tik vieną būdą – valdovo galią. Galima teigti, kad šio principo vedamas herojus nusprendžia savo konkurentą, vokiečių riterį Kelerį palaidoti gyvą ir taip pašalinti meilės varžovą. Kovą tarp kilnaus siekio pelnyti Onos Duonutės meilę ir primityvaus keršto troškimo laimi pastarasis. Vidinė Skirgailos kova nėra akivaizdi, trūksta ją atskleidžiančių ilgų monologų, tačiau ją esant galima nuspėti iš glaustų remarkų, rodančių valdovo emocinę laikyseną. Dramos pabaigoje Skirgaila lieka būti. Jis įrodo savo kaip valdovo galią, tačiau žlunga moraliai. Sugeba mylėti, tačiau nebesugeba pelnyti kito meilės ir tai jį sužlugdo. Taigi, neįjauciant artimo meilės, jo palankumo, žmogaus asmenybėje kyla vidiniai konfliktai, jis priima klaidingus sprendimus ir galiausiai morališkai pralaimi.

Be to, jausdamas kito meilę žmogus ne tik sugeba save analizuoti, bet ir išspręsti senas asmenybės dilemas, pasirinkti teisingą gyvenimo kelią, nes jį mylinčio žmogaus nuomonė tampa labai svarbi. Dažnai nutinka taip, kad žmogus negeba tinkamai priimti svarbių sprendimų, tačiau jam apsispręsti padeda pašalinis žmogus. O jei žmogus jaučia, kad nepažįstamasis jį myli, net ir svetimo žmogaus nuomonė, daroma įtaka gali tapti nepakeičiama\*. Apie tai kalbama ir XX a. I pusės\* rašytojo modernisto Vinco Mykoliaičio-Putino psichologiniame romane „Altorių šešėly“. Romano veiksmas vyksta aštuoniolika metų ir visus tuos metus pagrindinis veikėjas Liudas Vasaris bando suderinti kunigo ir poeto kelius. Kunigo gyvenimo būdas, mąstysena, pareigos jam, poetiškos prigimties asmenybei, yra svetimi. Prisitaikyti, pritaikyti prie dvasininkų, kaip ir Skirgailai priimti naują tikėjimą, reikštų išduoti save, dvasiškai mirti. Dėl netikrumo, ar turi talentą, dėl poreikio gyventi sąžiningai, paisyti artimųjų lūkesčių Liudas tampa abejojančia asmenybe. Tačiau Vasaris nėra romantizmo laikų maištininkas, pasiryžęs bet kokia kaina nesutikti ir priešintis kaip Dž. Bairono Kainas, todėl Liudui belieka tyliai išsisukinėjant analizuoti savo poreikius. Tik bendraudamas su moterimis (Luce, baroniene, Aukse) ir jausdamas jų meilę Vasaris pamažu ima suvokti ir pripažįsta sau vengiąs bet kokių su kunigybe susijusių reikalų. Tik jų dėka kūrinio pabaigoje Liudui pavyksta išspręsti ilgus metus jo sielą slėgusią dilemą ir jis tampa ekskunigu. Žinant Vinco Mykoliaičio-Putino biografiją (jis buvo kunigas ir vėliau iš šio luomo pasitraukė), ši kūrinį galima suvokti ir kaip paties autoriaus dvasinės brandos kelią. Taigi, kito žmogaus jaučiama meilė gali padėti apsispręsti, ugdyti asmenybę ir užbaigti vidinius konfliktus.

Apibendrinant būtų galima teigti, kad būti mylimam kur kas svarbiau nei pačiam mylėti, nes artimo meilė sąlygoja asmenybės raidą, padeda iš naujo nusistatyti gyvenimo prioritetus, o be jos žmogus pasmerktas kentėti, klysti ir prarasti asmenybės vientisumą. Tik jausdamas paramą ir meilę žmogus geba tobulėti ir priimti teisingus sprendimus, antraip jo laukia skaudus nuopuolis.

\*Žvaigždute pažymėti nedideli turinio trūkumai.